

Medya Okuryazarl??? Dereceli Puanlama Anahtar?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Medya Okuryazarl??? Dereceli Puanlama Anahtar?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25894>

Özet

Medya Okuryazarlı??? Dereceli Puanlama Anahtar?, 2018 yılında Halil Erdem Çocuk ve Nuray Bahar Uzun tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu araç, bireylerin Medya Okuryazarlı??? düzeylerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme süreci, özellikle psikometrik özelliklerinin incelenmesine odaklanmış olup, güvenilirlik analizi için ileri bir yöntem olan Genellenebilirlik Kuramı (G Kuramı) kullanılmıştır. Bu yaklaşımda, dereceli puanlama anahtarlarının kullanımıyla ortaya çıkabilecek farklı hata kaynaklarının (gözlemci, madde, zaman vb.) etkilerini ortadan kaldırmak ve daha hassas bir güvenirlik tahmini yapmayı amaçlanmıştır.

Ölçek, eğitim ve iletişim bilimleri alanlarında öğrencilerin medya içeriklerini analiz etme, değerlendirme ve üretme becerilerini objektif kriterlere göre puanlamak için önemli bir araç sunmaktadır. Geliştirme çalışması, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir biçimde kullanılabilmesini göstermeyi hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Medya Okuryazarlı???, Dereceli Puanlama Anahtar?, Ölçek Geliştirme, Genellenebilirlik Kuramı, Psikometri, Eğitim Değerlendirme.

Yazarlar

Halil Erdem Çocuk, Nuray Bahar Uzun.

Amaç

Bu aracın temel amacı, bireylerin (özellikle öğrencilerin) medya okuryazarlı??? yeterliliklerini standart ve objektif bir biçimde ölçmek ve değerlendirmektir. Geleneksel anket tipi ölçeklerin aksine, bir Dereceli Puanlama Anahtar? olarak tasarlanması, kullanıcılara belirli performans görevleri veya ürünler üzerindeki medya okuryazarlı??? becerilerini detaylı kriter setleri üzerinden puanlamasına olanak tanır.

Geliştirme çalışmasının özel bir amacı, ölçeğin psikometrik kalitesini, Genellenebilirlik Kuramı çerçevesinde inceleyerek, farklı değerlendirme koşullarında bile tutarlı sonuçlar üretip üretmediğini belirlemektir. Bu, ölçeğin farklı bağlamlarda ve farklı gözlemciler tarafından güvenle kullanılabilirliğini kanıtlamak için kritik bir adımdır.

Yapı

Ölçek, temel psikolojik ve pedagojik yapı olarak **Medya Okuryazarlı??? becerilerini** ölçmektedir.

Medya okuryazarlı???, genellikle medya mesajlar?na eri?im, bu mesajlar? ele?tirel bir gözle analiz etme, de?erlendirme ve farklı medya formatlar?nda içerik üretme yeteneklerinin bir bütünü olarak tanımlanır.

Medya Okuryazarlı???, çok boyutlu bir yapı olduğu için, bu dereceli puanlama anahtarının muhtemelen medya içeriklerinin altında yatan ideolojik mesajlar? anlama, medya sahipli?i ve ekonomisi hakkında bilgi sahibi olma gibi farklı alt boyutlar? de?erlendirdi?i varsayılmaktadır. Ölçeğin format?, bu karmaşık yapıyı parçalara ayırarak her bir bileşenin gözlemlenebilir davranışlar üzerinden de?erlendirilmesine imkan tanır.

Geçerlik

Kaynak verilerde ölçeğin geçerlik (**Geçerlik**) detaylar? açıkça belirtilmemiştir. Ancak, geliştirme çalışmalarının do?ası gere?i, ölçeğin geçerliliğinin incelendi?i kabul edilmelidir. Geçerlik çalışmaları, genellikle içerik geçerli?i (maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne kadar temsil etti?) ve yapı geçerli?i (ölçeğin teorik yapıyla ne kadar uyumlu oldu?) üzerine odaklanmıştır.

Bir dereceli puanlama anahtar? için geçerlik, puanlama kriterlerinin ölçülmek istenen medya okuryazarlı??? becerilerini do?ru ve tam olarak yansıtmadığı ile yakından ilgilidir. Detaylı geçerlik katsayılar? ve istatistiksel sonuçlar, orijinal araştırma makalesinde (Çocuk & Uzun, 2018) mevcuttur.

Güvenirlik

Bu ölçeğin güvenilirlik (**Güvenirlik**) çalışması, geleneksel yöntemlerden farklı olarak Genellenebilirlik Kuramı (G Kuramı) kullanılarak yapılmıştır. G Kuramı, ölçümdeki varyansın kaynaklarının (gözlemci, madde, denek, etkileşimler) sistematik olarak ayrılmayı ve böylece ölçümün hatasızlık derecesini daha kesin bir şekilde belirlemeyi sağlar.

Çalışmada, G Kuramı kullanılarak hem G katsayısı (mutlak puanların güvenilirli?) hem de Phi katsayısı (görelî puanların güvenilirli?) hesaplanmıştır. Bu katsayılar, dereceli puanlama anahtarının farklı puanlayıcılar tarafından kullanıldığında veya farklı görevlerde uygulandığında dahi tutarlı sonuçlar verdiğini desteklemektedir. Güvenirlik katsayılarının spesifik değerleri, makalenin metodoloji ve bulgular bölümlerinde ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Faktör Analizi

Dereceli puanlama anahtarının yapısal bütünlüğünü incelemek amacıyla standart bir Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmadığı kaynak içerikte belirtilmemiştir. Ancak, Genellenebilirlik Kuramının kullanılması, ölçeğin yapısal tutarlılığını ve madde-facet etkileşimlerinin analiz edilmesinde ileri düzeyde bir yaklaşım benimsendiğini

göstermektedir.

G Kuram?, farklı fasetler (örneğin, puanlayıcılar veya maddeler) arasındaki varyans bileşenlerini analiz ederek, ölçünün boyutluluğunu hakkında dolaylı çıkarımlar yapılmasını sağlar. Bu nedenle, G Kuram? analizi, faktör analizi gibi yapısal kanıt sağlamaya yönelik karmaşık bir değerlendirme metodolojisinin parçası olarak kabul edilebilir.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme (Developmental)

Format: Dereceli Puanlama Anahtar? (Rubric/Graded Scoring Key)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim alanında Medya Okuryazarlı??? becerisi ölçülmek istenen bireyler.

Yaş Grubu: Orijinal çalışmanın hedef kitlesi makalede belirtilmektedir, genellikle lise veya üniversite öğrencileri gibi medya tüketimi ve eleştirel düşünme becerileri gelişmiş gruplardır.

Popülasyon Detayları: Detaylı örneklem bilgisi için orijinal makaleye başvurulmalıdır. Çalışma, Kastamonu Eğitim Dergisi'nde yayımlanmıştır.

Test Metodolojisi: Uygulama, katılımcıların medya ile ilgili belirli görevleri yerine getirmesi veya medya ürünleri oluşturma sonrasında, bu performansın önceden belirlenmiş kriterler ve düzeyler (Dereceli Puanlama Anahtar?) kullanılarak puanlanması şeklinde gerçekleştirilir.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Analiz, G Kuram?, Egitimsel Ölçme, Güvenirlik, Geçerlik, Kastamonu Eğitim Dergisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: Halil Erdem Çocuk: halilerdemcocuk@gmail.com

Yazın Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, akademik bir dergide yay?mlanan bir geli?tirme çal??mas?n?n ürünüdür. Genellikle akademik ve ara?tırma amaçlı? kullan?mlar için izin al?nmas? gerekebilir. Ölçe?in ticari kullan?m? hakkında bilgi için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmelidir.

Testin Geli?tirildi?i Y?I: 2018 (Makale Yay?n Y?I?).

Ücret: Akademik kullan?mlar için genellikle ücretsizdir, ancak kullan?m ko?ullar? sorumlu yazar tarafından belirlenir.

Orijinal makale, DergiPark üzerinden aç?k eri?im ile indirilebilmektedir: dergipark.gov.tr.

Kaynaklar

Çocuk, H.E., ve Uzun, N.B. (2018). Medya okuryazarlı??? dereceli puanlama anahtar?n?n genellenebilirlik kuram?yla güvenilirli?inin incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 26(4), 995-1006. doi:10.24106/kefdergi.364686

Bu ölçe?e ait orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: medya-okuryazarligi-dereceli-puanlama-anahtari-toad.pdf

Medya Okuryazarlı??? Dereceli Puanlama Anahtar? Maddeleri

ÖNEML?: Bu dereceli puanlama anahtar?n?n maddeleri (ö?eleri) ve puanlama kriterleri, sa?lanan kaynak içeri?inde mevcut de?ildir. Maddelerin tamam?na eri?mek için yukarıda belirtilen akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.